

izhaja vsak četrtek
in velja s poštno
vred in v Mariboru
s pošiljanjem na dom
za celo leto K 4.—
za pol leta „ 2.—
za četrť leta „ 1.—

Naročnina se pošilja
upravnistvu v tiskarni
sv. Cirila, koroške
ulice št. 5. List se
pošilja do odpovedi.

Dležniki katol. ta-
kovnega društva do-
bivajo list brez po-
sodne naročnine.

SLOVENSKI

GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Posamezni listi dobé
se v tiskarni in pri
gospodu Novak-u na
velikem trgu po 10 h.

Rokopisi se ne vra-
čajo, neplačani listi
se ne sprejemajo.

Za oznanila se plačuje
od navadne vrtice,
če se natisne enkrat,
po 15 h, dvakrat 25 h,
trikrat 35 h.

Inserati se sprejemajo
do srede epoludne.

Štev. 4.

V Mariboru, dne 28. januarja 1904.

Tečaj XXXVIII.

Okrajni zastop mariborski.

Sv. Križ na Kozjaku.

Dne 9. febr. se bomo torej na volišču borili neodvisni in zavedni kmetje mariborskega okraja z meščani in njihovimi zaslepljenimi privrenci! Ta dan volimo namreč kmetjske občine svoje ude za okrajni zastop mariborski!

Kmetje mariborskega okraja! Pokažite ta dan, da se zavedamo pomena svojega kmečkega stanu, pokažimo, da smo razumni in zavedni kmetje, katerim nikakor ni treba več, da bi jih meščani v vseh zastopih, tudi v okrajnem zastopu, kakor medvede na vrvi vodili za seboj. Mi kmetje mariborskega okraja imamo v svojih vrstah dovolj zmognih in razumnih mož, katerim lahko z mirno vestjo poverimo v okrajnem zastopu svoje kmečke zadeve in zahteve.

Kmetje s polja in kmetje s Pohorja so že izrekli v »Slov. Gosp.« svoje nezaupanje do dosedanega okraj. zastopa, ki je v rokah meščanov in njih najtesnejših privrčencev. Kmetje s Kozjaka se pridružujemo svojim bratom ter tudi izjavljamo svojo nezadovoljnost z dosedanjim meščanskim zastopom. Kako bi tudi ne bili nezadovoljni?

Ceste v našem okraju so v slabem stanju! Le poglejmo cesto od Sv. Križa do Gor. Kungote, po samem skalovju in grabah vodi! Predno mi spravimo po takih cestah svoje pridelke med svet, porabljeno je že vse naprej za vožnjo, kar pozneje skupimo!

Kako vnet je meščanski okrajni zastop za povzdigo živinoreje, smo kmetje na Kozjaku

že tudi okusili. Ko se je prosilo okr. zastop mariborski za podporo za udeležnike iz našega okraja na poučnem potovanju, na katerem je deželni potovalni učitelj razkazoval vzorno živinorejo, nismo dobili nobene podpore. Tudi plemenskih bikov marijinodvorske pasme nimamo v zadostnem številu, a gospodje meščani tega ne uvidijo!

Kmetje, dne 9. febr. stopimo skupaj in volimo svoje može, ne pa take, katere bi nam priporočal kak dr. Feldbacher, dr. Mravlag ali pa celo Ajhkie. Kmetje, držimo skupaj in zamagali bomo!

Filip Golunder, kmet.

Našim gostilničarjem!

Slovenski časniki so — hvala Bogu — kaj lepo razširjeni med našim ljudstvom, ki že komaj pričakuje vsake nove številke. Tako se dobri verski narodni duh vedno bolj širi in utrjuje med slovenskim narodom. Na »Sl. Gospodar« in »Naš Dom« so naročeni ne samo večji in manjši posestniki, temveč tudi viničarji, rokodelci, da, tudi hlapci, služabniki in služabnice. Le nekdo ga še marsikje nima. In to so naši gostilničarji!

Na svoje oči sem se o tem že prepričal na mnogih krajih. In to je v veliko kvar naši stvari. V gostilni je vedno nekdo, ob gotovih časih tudi mnogo ljudi. Kako pametno torej stori gostilničar, ki ima v svoji gostilni enega ali več dobrih slovenskih časnikov. Gostje vzamejo časnik v roke in ga prebirajo drug za drugim in pridobe s tem marsikaj. Na-

roden gostilničar še tudi priporoča dobre časnike. Korist ima naša slovenska stvar, korist pa ima tudi gostilničar, ker gostje rajši prihajajo, dobro vedoč, da lahko izvedo mnogo novega.

Prišel sem v narodno gostilno. Prvo, kar sem vstopivši zagledal, je bilo več časnikov v držajih visečih na steni. In ker sem bil popotnik, takoj enega vzamem, da pogledam, kaj je novega. Ob enem pohvalim vrlega gostilničarja, ki tako podpira naše časnike.

Prišel sem v drugo gostilno, kjer sem pa zastoj iskal časnikov. Ko vprašam gostilničarja po njih, mi odgovori, da jih nima in da jih tudi ne potrebuje. Ko mu pa povem o ravno kar omenjenem narodnem gostilničarju in mu razložim, da bo časnik se vabil goste, je bil takoj pripravljen ga tudi sam naročiti in mi je rekel: »Tu imate denar in naročite mi »Slov. Gospodarja« ter mi kupite časniške držaje, da moja gostilna ne bo zastajala za drugimi.«

Rodoljubi in zavedni kmetje ter mladeniči, tirjajte povsod po naših gostilnah »Slov. Gospodarja« ne samo na deželi, temveč tudi po trgih in mestih. Skrbite, da je ne bo slovenske gostilne brez dobrega časnika. Večje naše gostilne pa si naj naročijo tudi izborni naš dnevnik »Slovenec«, ki izhaja v Ljubljani vsak dan in stane za celo leto 26 K. Naši ljudje s kmetov mnogokrat ostanejo z vozovi pri nasprotnih gostilničarjih. Tudi od teh tirjamo, da bodo imeli na razpolago naše liste, ker žive od našega kruha.

Nahajajo se tudi gostilne na kmetih, v katerih naletiš na nemške liberalne liste pa

Listek.

Matej Slekovec,

župnik Sv. Marka in kn. šk. konsist. svetovalec.

(Dalje.)

Spravil je za župno cerkev:

1. Nove zvonove, ker je bil stari veliki zvon počen. 2. Nove lepe orglje pnevmatičnega sistema. 3. Nov božji grob. 4. Krasno novo monstranco. 5. Nov krstni kamen in votlinico z lursko Mater Božjo. 6. Lepa velika kipa Srca Jezusovega in Marijinega. 7. Novo svetilko za večno luč. 8. Nove zastave, novo nebo in sliko sv. Družine. 9. Slednjič je dal vse cerkvene paramente popraviti in po potrebi pomnožiti. 10. Zadnje mesece pred smrtjo je nabavil krasno cerkveno preprogo za veliki oltar ter dal vse tri oltarje in prižnico popolnem prenoviti, pobarvati, pozlatiti.

Starejši ljudje tudi vedo, da je g. Slekovec že kot kaplan bil tako vnet za lepoto hiše božje in tedaj tudi oskrbel novi veliki oltar in slikanje presbiterija.

Na prvi hip vidi vsak, koliko denarja je pač treba, da se pokrijejo stroški za toliko novih oprav. kajti g. Slekovec je imel navado, poravnati vse račune čim najhitreje. Pa odkod toliko denarja? Naglašal je gosp.

Slekovec večkrat, da je farna cerkev uboga, tudi ni rad mnogokrat pobiral. A spravljal je na tihem kakor mravlja, naprosil mnogokrat zunanje dobrotnike in kadar je primanjkovalo, dostavil je iz lastne mošnje. Monstranco je nabavil n. pr. tem potem. Naprosil je vse duhovnike domačine, naj mašujejo po 50 do 60 krat zastoj, denar pa naj prepuste za monstranco. Tudi sam je storil tako ter se prevzel za drugega, ker je bil zapustil domovino, to nalogo. Večjega veselja ni imel, nego lepoto hiše božje; zato pa se je tudi vedno izredno veselil, ako je kdo prinesel denar za — cerkev. Hudobni jeziki so mu pa celo to šteli v zlo.

Vse obilne uradniške skrbi je imel gosp. Slekovec v najlepšem redu. Bil je natančen in vesten ter raje vstajal ob 3. uri nego da bi odlagal kako pisarijo.

Po dovršenih stanovskih dolžnostih posvetil je g. Slekovec ves prosti čas zgodovini. Pripeljal si je včasih cele vreče starih listin in knjig iz kakega arhiva ter tuhtal in stikal po zaprašenih in orumenelih papirjih in pergamentih, izpisoval, primerjal, sestavljal, dneve, tedne, mesece naprej ter pri tem delu pozabil na vse, kar ga je obdajalo. Kadar je imel dokaj pripravljene snovi, pa je jel pisati, navadno zgodovinske črtice in kronike. Ako mu je bil drag kak kraj, spisal mu je zgodov-

vino proslasti; če je imel kje ljubega prijatelja, spisal mu je kroniko. Tako imajo Lovrenčani, grad Vurberg, nadduhovnjia ptuj-ska, Središčani, grad Ormož (v knjižici Sekelji), Sv. Duh pri Ločah, Konjice, Ljutomer in Kapelica žalostne Matere božje v Središču imajo zgodovinske črtice ali pa kronike iz Slekovčevega peresa. Največja in tudi najlepše opremljena je kronika ljutomerska. Ona obsega nad 600 strani. Širjemu slovenskemu občinstvu je znano ime g. Slekovca iz spisov: »Turki na Dravskem polju« leta 1894 v »Sl. Gospodarju« in »Turki na Slovenskem« v »Slov. večernicah« družbe sv. Mohorja.

Pisal je gospod po deset ur na dan, kadar je imel večje delo pod peresom. Da mu to ni bilo vedno lahko, temu dokaz je pač kurje oko na sredincu desne roke, ki jo je dobil vsled pritiska peresnikovoga. Mnogokrat ga je tudi vsled velikega napora neznanško bolela glava in želodec. Tedaj je vzel kako zdravilo iz domače svoje lekarne, legel par ur ter proti večeru zopet sedel pri delu.

Za svoja zgodovinska raziskavanja je g. Slekovec žrtvoval ne le truda in časa, ampak tudi denarja. Zgodovinske knjige njegove knjižnice imajo vrednosti na stotine in le premnogokrat je moral zdaj tja zdaj tje v oni arhiv, da poišče, kar mu primanjkuje. Drobne knjižice: Sv. Lovrenc, Vurberg, Ptuj-

tudi na ptujskega »luterana«. Takim obrnimo hrbet, niso vredne naše podpore, ako se opominjane ne poboljšajo.

Slovenski gostilničarji, ki ljubite svoj narod, skrbite torej, da bodete svojim gostom poleg kupice dobrega vinčka lahko ponudili tudi dober katolišk časnik v roke!

Politični ogled.

Državni primanjkljaj! Z velikim trdom je bil finančni minister, Slovan vitez Dunajewski napravil ravnotežje v avstrijskem gospodarstvu ter državne blagajne napolnil z mnogimi milijoni preostankov. V dobi pl. dr. Körberja pa smo prijadrili tako daleč, da se minolo leto konča z velikim primanjkljajem, ki utegne znašati deset milijonov. Vlada je namreč hotela za 23 milijonov izdati nove rente ter tako zamasiti primanjkljaj. Tega pa ne more, ker državni zbor ni rešil proračuna. Z višjimi dohodki vlada pokrije okoli 13 milijonov, ostalih deset ostane v letnem računu nepokritih.

Na Hrvatskem je zopet začelo vreti. Hrvatski rodoljubi so v zadnjem času po mnogoštevilnih shodih pridno poučevali hrvatsko ljudstvo o njegovih pravicah v uradu. In ljudstvo je začelo paziti na madžaronske uradnike ter našlo, da njih ravnanje ni postavno. Uradniki so si mnogokje krivično prilastili občinsko imetje, navrh pa še so bili z ljudmi zelo surovi. V belovarsko-križevski županiji so se vsled tega začeli pravi kmetijski punkti. Oblasti so sicer že poslale vojake nad kmete, da jih postreljajo, a da bi se neredi odpravili, v to se še ni storil noben korak!

Poljaki pod nemškim jarmom. List »Dziennik Berlinski« je tiskal inserat, v katerem neki poljski zlatar priporoča kravatne igle s poljskim grbom, belim orlom in napisom: »Bog reši Poljsko«. Nemška policija je obsodila vsled tega zlatarja na 30 mark kazni, in ravno tako urednika onega lista, ki je vsprejel inserat. Zlatarju je prepovedala nadaljnjo prodajo igel s poljskimi znaki in napisi. — V pruskem deželnem zboru je govoril notranji minister Hammerstein: S polno

ska nadduhovnja, Sekelji, razdelil je zastoni med prijatelje. Ni mi znano, da bi dobil g. Slekovca kedaj le krajcar za jedno svojih knjižic. Tudi kronike je pisal iz zgolj prijateljstva.

Imel je g. Slekovca čedno, drobno pisavo, kateri se oko lahko privadi, da se brez težkoče čita.

Največjega pomena je pa to za nas Slovence: Pisal je g. Slekovca vse v materinščini, v lepi in pravilni slovenščini. Ako bi bil pisal v nemškem jeziku, zaslužil bi morda stotake in tisočake — in to je treba naglašati. — Sploh se mu je godilo premnogokrat po izreku: Prerok v domači deželi najmanj velja. Celo posmehovali so se nekateri polomikanci gospodu Slekovcu, češ, kaj se trudi za take stvari, ki so za nič. Kadarkoli je slišal gosp. Slekovca kaj takega, bolelo ga je zelo in speklo v dno srca.

Vkljub slovenščini zaslovelo je pa ime g. Slekovca med nemškimi učenjaki. Seznanili so se na Dunaju in v Gradcu z njim, kadar jih je povpraševal o zgodovinskih zadevah, ali če je sam stikal po graških in dunajskih arhivih. Dr. Zahn, ravnatelj deželne arhiva v Gradcu, ga je s ponosom imenoval svojega prijatelja. Istotako pokojni arhivar nem. vitez. reda Beck pl. Vidmanstetter na Dunaju. In pred nekimi leti je dobil gosp. Slekovca zelo laskavo povabilo iz dunajske akademije znanosti. Vabila ga je, naj pristopi tudi on kot veliki učenjak njihovim članom in sotrudnikom. Splošno pa se ni upal nihče pisati o zgodovini slovenskega Štajerja, če ni prej povprašal g. Slekovca dobrega sveta, kajti g. Slekovca je bil res učenjak in zanesljiv zgodovinar domačih krajev. Kdor ga je ignoriral pri domači zgodovini, opeknel se je.

(Konec pride.)

eneržijo bomo nastopali zoper politične napore Poljakov in obdržali v Poznanju in Gor. Slezijski nemško gospodarstvo. Če ne bo drugače, bo kruta sila naučila Poljake pokorščine. Zbornica je viharno ploskala temu sirovemu izbruhu nemškega šovinizma.

Dopisi.

Sv. Jurij ob Ščavnici. (Dimnikar.) Obljuba dolg dela! Tako se tudi meni godi, pa žalibog dolgo nisem mogel izpolniti te dane obljube. Gospod urednik, vi gotovo ne znate, kaj me je tako dolgo zadrževalo. Odkritosrčnost je lepa čednost, zato se je tudi jaz hočem poslužiti ter vam vse odkrito povedati, kaj in kako je z menoj. Mislil sem že iti prej pometat, kar me nenadoma pokličeta kapelski piskrovez in čevljar na tajni shod, da se skupno pogovorimo, kaj in kako se godi vsakemu pri njegovem »kšeftu«. To bi nas mogli videti, gosp. urednik, piskrovez, čevljar in dimnikar, vsak v svoji uniformi! Otroci so kar zijali, ko so nas zapazili. Pogovarjali smo se mnogo in nazadnje s sklepom podali si roke, da mora vsak »ptujsko krot«, pri katerikoli hiši jo najde, uničiti. Tako je toraj bil naš shod končan in tudi jaz sem se napotil pometat. Ustavim se najprej na Čakovi, mislil sem si, tukaj je veliko zidanih hiš, tukaj bo že kaj »kšefta« za me. Vstopim toraj pri Štruklovih po domače; pa glej, Štruklov oča sedijo pri peči z naočniki ter prebirajo »ptujsko žabo«. Eno že imam; hajdi dalje. Sedaj pa se oglasim pri Rantasi. Oh, kaj pa tukaj vidim! Grosmanov dedek imajo ptujsko žabo v roki ter me hudo pogledajo. Njihov mali vnuček se tudi igra s to krotu, a ker je zavitek ležal zraven njega, pogledam ga in vidim, da je malega vnučka ime. No seveda mora jo imeti na svoje ime naročeno, da mu jo potem devajo za podglavje. Menda potem ložje spi kali? Zdaj pa grem v Biserjane, a na potu srečam Senčarja, ki si nesejo »Štajerca« s pošte domov. Ker sem že zelo utrujen, hočem se malo pokrepčati v gostilni pri Ivajnsiču, a komaj vstopim, vidim, da oče Ivajnsič sedijo pri mizi z materjo in sinom Jakobom ter se trgajo za korondičo. Vsak bi imel rad svoj kos. Sedaj še pogledam na zavitek in vidim ime Senčar. To so menda Senčar tukaj pustili, da bo vsaj eden gost pri hiši. Toda le dalje, kajti koliko »kšefta« še me čaka, ne smem se nikjer dolgo muditi. Pri Karl Kreftu se ustavim, morda bo tukaj kaj za me. A glej ga šmenta, Karl me že na pragu pozdravijo s »ptujsko žabo«. — No, da res ta ptujska žaba nikjer ne manjka. Zdaj pa grem na konec Biserjan. Pri zadnji hiši me bodo menda z veseljem sprejeli. Vstopim toraj, a kaj vidim! Oča Mikln sedijo pri mizi s podprto glavo, pred njimi cel kup ptujske zalege. Ko jih pozdravim, me pogledajo gor in dol, potem pa se zaderejo nad mano, da bi skoraj pozabil, kje so duri. K sreči sem hitro našel lukno, katero je zidar pustil, da se lahko hodi ven in notri, drugače bi menda ukušal Miklnovo močno pest. Najbrž so zvedeli, da jaz najrajši korondičo pometam. Največje strahne sem prestal v Biserjanah!

Sedaj še moram iti pogledat na Jamno. Kar prek po njivah in travnikih jo mahnem. Ustavim se pri Košarjevih. Košarjev Tonek se še zmiraj ne more ločiti od te ptujske žabe, akoravno je bil že opominjan. Utrujen sem že, a pri Strajnsaku se še moram oglasiti. Tukaj sem videl, da ta spak leži v kotu, kajti Strajnsaka ni doma, ker kašo pihajo. Gotovo se jim sanja od njihove zapuščene korondiče, katera leži doma sama v kotu. Veste, gospod urednik, mnogo smešnega bi vam lahko še povedal, pa sedaj hočem molčati, ker sem slišal praviti, da se mislijo nekateri poboljšati. Čas bi že bil! Potrpežljivost imejte z menoj, gospod urednik. Pozdrav!

Središče. (Božičnica za revno šolsko mladino.) Čeprav se naš kraj

ne odlikuje z Bogve kako velikim številom revnih šolskih otrok, vendar se preskrbujejo nekateri ubogi šolski otroci že nekaj let sem s toplo obleko, ki se jim razdeli vselej nekaj dni pred Božičem — za božičnico. Letos smo nabrali 106 K 10 vin., za koji znesek smo oblekli 34 šolskih otrok.

Darovali pa so p. n. gg.: J. Zadravec 20 K, M. Robič 7 K 70 v, I. Kočever 5 K, J. Cajncar 5 K, T. Pečornik 5 K, M. Šinko 4 K, I. Šinko 3 K, Fr. Kozelj 3 K, M. Čulek 3 K, I. Kolarič 2 K, J. Klemenčič 2 K. Po 1 K so darovali p. n. gg.: J. Dogša, S. Friedrich, Martin Rakuša, I. Rausl, R. Rakuša, A. Marčec, A. Bedjanič, I. Gorisček, I. Prelog, A. Halužan, M. Seinkovič, M. Majcenovič, Kata Kočever, Josipina Venigerholz, Franc Kolarič, M. Zadravec, Fr. Zollenstein, J. Polanec, J. Škorjanec, Fr. Mlinarič, Fr. Horvat, in oberst Herg; nadalje I. Tkalec 60 v, Ana Kočever 50 v, Al. Kolarič 40 v, Žnidarič 60 v. K temu znesku je pristeti še darilo bivšega tukajšnjega učitelja g. S. Strenkl-na (sedaj v pok. v Zibiki) 5 K in pa obresti Kočeverjeve ustanove 20 K. Razun tega je poslala gospa M. Venigerholz kos zimske robe za obleko in g. dr. Spešič je tudi letos, kakor že več let poprej, popolnoma oblekel 6 revnih šolskih otrok.

V imenu obdarovanih otrok se izreka vsem zgoraj navedenim blagim dobrotnikom na tem mestu najiskrenejša zahvala. Bog stotero poplačaj!

Drvanja. (Naši »Štajercijanci«.) Drvanja, občina v okraju Sv. Lenarta, župnije Sv. Benedikta v Slov. gor., je znamenita po v predlanskem »Slov. Gosp.« opisanem Starem gradu in po nekdanjem slavnem rodoljubi Dominiku Čolnik, znana pa je tudi postala po svojih »Štajercijancih«. Leta 1898 je zlezal na županski stolec Franc Zadravec, svetovalec pa mu je bil Dominik Poljanec. Ko je začel »Štajerc« izhajati, prijelubil se je na mah našima občinskima očetoma. »Štajerc« je ležal vedno na mizi občinske pisarne. Ker pa nobeden ni zmožen v uradovanju, posebno v nemškem ne, hodila sta pisarit nek Čuček od Sv. Lenarta, ki je obenem načelnik okr. šol. sveta in nek Zver, tudi od tam. Ta dva moža sta strastna nasprotnika svojega materne jezika in tesna prijatelja rajnega Mravljaga in pa »Štajerca«. Slava Zadravcu čez tri leta poteče in težka je ločitev od županskega prestola. Pridejo volitve, večino so dobili katoliški, slovenski možje. »Štajercijanci« so vlagali rekurz za rekurzom. Slednjič zasede županski stol vrli narodnjak in uzorni katoliški mož M. Tomazič avgusta l. 1902. Novi župan pregleduje račune in akoravno je tajnik posojilnice, torej v računstvu izurjen, vendar se mu računni ne ujemajo. Izroči vse zapisnike deželnemu odboru, ki je sedaj zadevo končno rešil ter našel, da je manjkalo 568 K 54 v. Zadravec je moral to vsoto v 14 dneh plačati, zato je prodal tudi svojo kmetijo dvema Nemcema in sam jo je popihal od Sv. Benedikta. Kaj pa njegov svetovalec Poljanec? Nedavno je imel neko tožbo, o kateri pa nočemo govoriti, a naj izve, da znamo za njo! Velik prijatelj »Štajerca« je tudi Anton Horvat. Kakor je »Slov. Gosp.« lani jeseni poročal, sta bila oba z ženo odpeljana v zapr, ker sta bila obdolžena nasilstva, tatvine, ropa in požiga, katere hudobije bi Horvat povzročil pri Slačeku v Ščavniški dolini, župnije Sv. Petra pri Radgoni. Te so bralci, naročniki in prijatelji »Štajerca« v naši občini, sploh v naši župniji. »Štajerc«, ali si vesel svojih bratcev?

Staritr pri Slovenjgradu. V predzadnji številki »Slov. Gosp.« je tožil nekdo iz Staregatrga, da lansko leto tukajšnja mladina ni priredila nobene veselice. Zares, nekaj posebnega! Toda spomnite se starega pregovora: »Sloga jači, nesloga tlači.« Nekaternikom (kdo so tisti, še danes zamolčimo) je vsako gibanje med mladino trn v peti. Z vsemi močmi bi ga radi zadušili. Sramotno! Povsod se že mladina giblje, samo v Staremtrgu naj bo to zavrženo, kar se drugod pro-